PÅ VEJ MOD ENDNU BEDRE ADRESSER

Kommunernes nye opgaver som adressemyndighed

JUNI 2013

Gør gode adresser bedre

Danmark er et af de lande, der har de bedste adresser. Det har kommunerne som adressemyndighed en stor del af æren for. Brugen af de gode offentlige adressedata har allerede givet mange gevinster. De seneste år har det dog vist sig, at der er et stort uudnyttet potentiale. Mange steder bruges der stadig ressourcer på at registrere adresser, som det offentlige allerede har, og der sker fejl, som koster tid og penge, og som i en ulykkessituation kan have alvorlige konsekvenser.

Der er med andre ord stadig betydelige gevinster at høste i både den offentlige og den private sektor. Som led i KL's og regeringens aftale i oktober 2012 om "gode grunddata til alle" er der derfor aftalt en række yderligere forbedringer på området.

Forbedringerne, som gennemføres samlet under navnet "Adresseprogrammet", omfatter adresserne samt grunddata for stednavne og administrative inddelinger. Programmet involverer alle centrale myndigheder på området, dvs. både Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter (MBBL), KL, CPR, CVR, SKAT, Geodatastyrelsen og Digitaliseringsstyrelsen.

Som adressemyndighed spiller kommunerne en meget vigtig rolle i programmet. Dette hæfte giver et hurtigt overblik over de vigtigste opgaver, som hver enkelt kommune skal løse i de kommende år.

EKSTRA OPGAVER TIL KOMMUNERNE

I gennemførelsesfasen vil kommunens adressemyndighed få en betydelig ekstra opgave. Det gælder først og fremmest i 2014-15, hvor den nuværende adressebestand skal suppleres og udvides. Hver kommune vil få

ADRESSEOPGAVEN NU ...

Kommunens adresseopgave er fordelt på mange systemer

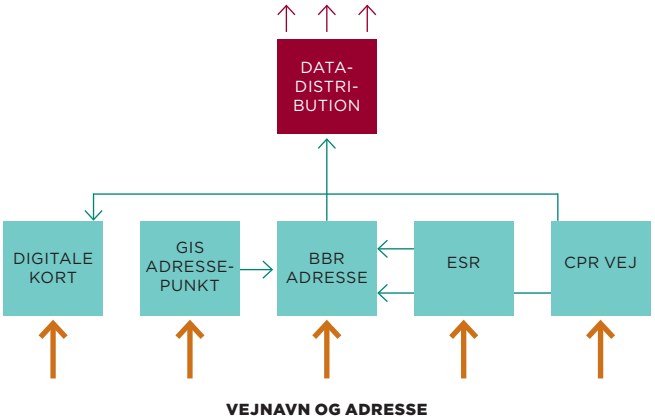

... OG I FREMTIDEN

Færre systemer i spil. Hele opgaven samles i et adresseregister

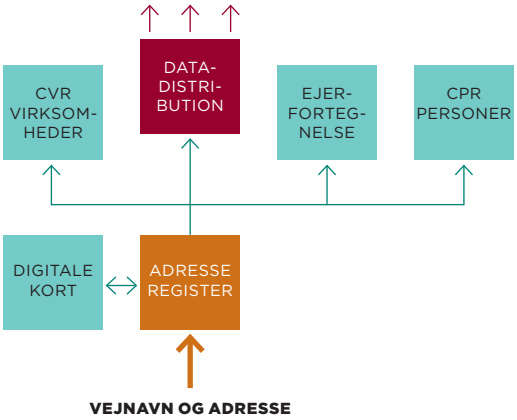

konkret bistand til at løse denne del af opgaven, som samlet set er vurderet til at omfatte omkring 80 årsværk.

Adresseprogrammet vil også betyde, at kommunens driftsopgaver på adresseområdet vil blive større end i dag. Det skyldes især, at der vil være væsentlig mere fokus på løbende og hurtigt at rette fejl og ajourføre data. Denne blivende udvidelse af opgaven er anslået til i alt cirka 40 årsværk pr. år.

Adresseprogrammet sikrer, at kommunerne får stillet nye og mere enkle it-redskaber til rådighed, så de kan løse opgaven. Samtidig kan en række ældre og ineffektive it-systemer udfases. Programmet sikrer også, at kommunens medarbejdere uddannes i at bruge de nye systemer og regler.

Søren Rude
Formand for styregruppen
Kontorchef i Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter

GEVINSTER VED BEDRE ADRESSEDATA

Bedre grunddata om adresser, stednavne og administrative enheder skal:

- Danne et fælles grundlag for en effektiv digital forvaltning. Det kan fx ske i fremtidige, digitale selvbetjeningsløsninger.
- Bidrage til virksomhedernes konkurrencedygtighed, vækst og innovation. Det kan fx være i form af bedre logistik og GPS-systemer.
- Være en entydig reference for politi, ulykkes- og kriseberedskab. Det kan fx vise sig ved færre fejl, når brand, politi og ambulance rykker ud.

STÆRKERE INFRASTRUKTUR

Adresseprogrammet skal styrke infrastrukturen. Det sker især ved at:

- forenkle de it-systemer som anvendes
- øge datakvaliteten
- sikre, at data hænger godt sammen på tværs
- opnå et systematisk genbrug af adresserne i fx CVR og CPR
- tilbyde data via effektive og sikre nettjenester.

Kommunens nye opgaver

Forbedringerne på adresseområdet gennemføres i et tæt samarbejde mellem parterne. KL og kommunerne har en central rolle i samarbejdet.

SUPPLERENDE ADRESSER

Langt den største opgave for kommunerne bliver at supplere adressebestanden med en række nye adresser i områder, hvor der i dag kun er få adresser (se boks nedenfor). Opgaven er relativt størst i storbykommunerne og i kommuner, som har mange store virksomheder.

Det er hver enkelt kommunes opgave som adressemyndighed at fastsætte og registrere de nye adresser. Opgaven vil ofte kræve, at kommunen er i dialog med de berørte ejere og virksomheder. Kommunen får imidlertid konkret hjælp og vejledning til arbejdet fra en særlig "taskforce", som også vil bistå med at udpege de områder og ejendomme, der er tale om.

Taskforcen er sammensat af kommunale adresseeksperter, KL og faglige eksperter fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter (MBBL). Taskforcen skal have tæt dialog med kommunerne og vil blive bistået af blandt andre CVR, CPR og Post Danmark.

Før opgaven igangsættes, bliver der udviklet nye kortbaserede it-løsninger til at støtte netop denne opgave; dels en løsning, hvor kommunen skal oprette adresserne og angive deres geografiske placering, dels en løsning, hvor kommunen kan føre dialog med ejer og andre parter i sagen.

SUPPLERENDE ADRESSER

- Butikscentre og kontorhoteller – med mange lejemål/virksomheder
- Større erhvervsejendomme – med mange lejemål/virksomheder
- Kommunale institutioner o.l. – skoler, børnehaver o.l.
- Større statslige eller regionale institutioner – sygehuse, universiteter o.l.
- Kolonihaver, som ikke har adresser
- Bopæl uden adresser – feriebebyggelser, husbåde mm.
- Tekniske anlæg, fx vindmøller
- Ubebyggede arealer, fx idrætsanlæg.

Tidsplan for kommunen

Efterår 2013 – rette fejl i den eksisterende adressebestand

Hver kommune vil fra MBBL modtage en oversigt over fejl og mangler, som ikke kan rettes maskinelt, og som kommunen derfor skal korrigere. Denne opgave kan løses i de eksisterende it-systemer: BBR, CPR osv.

2014-2015 – fastsætte de supplerende adresser

I maj 2014 er det nye it-værktøj klar til opgaven med de supplerende adresser. Det betyder, at kommunen i stedet for at bruge flere forskellige it-systemer kan nøjes med ét.

De kommunale medarbejdere vil i månederne inden blive grundigt introduceret til it-værktøjet og opgaven. Det forventes at foregå på regionale møder af cirka fire timers varighed.

Herefter kan kommunen for alvor gå i gang med at oprette de supplerende adresser. Hovedparten af arbejdet kommer til at foregå i 2014. Der vil være tre hovedtyper af adresser, som kommunerne ventes at skulle fastsætte i følgende tidsperioder:

- Maj 2014 – april 2015: Personadresser (fx kolonihaver)
- Juli 2014 – april 2015: Erhvervsadresser (inkl. offentlige institutioner)
- November 2014 – oktober 2015: Øvrige adresser (tekniske anlæg mv.).

I god tid inden hver af disse perioder udsender taskforcen et materiale, som udpeger de adresser og ejendomme, der skal kigges på.

FLERE RESSOURCER TIL OPGAVEN

Gennemførelsen af programmet kræver i alt ca. 80 ekstra årsværk – få i 2013, flest i 2014 og færre i 2015. Programmet betyder desuden at kommunens løbende adresseopgave vokser – svarende til ca. 40 årsværk om året.

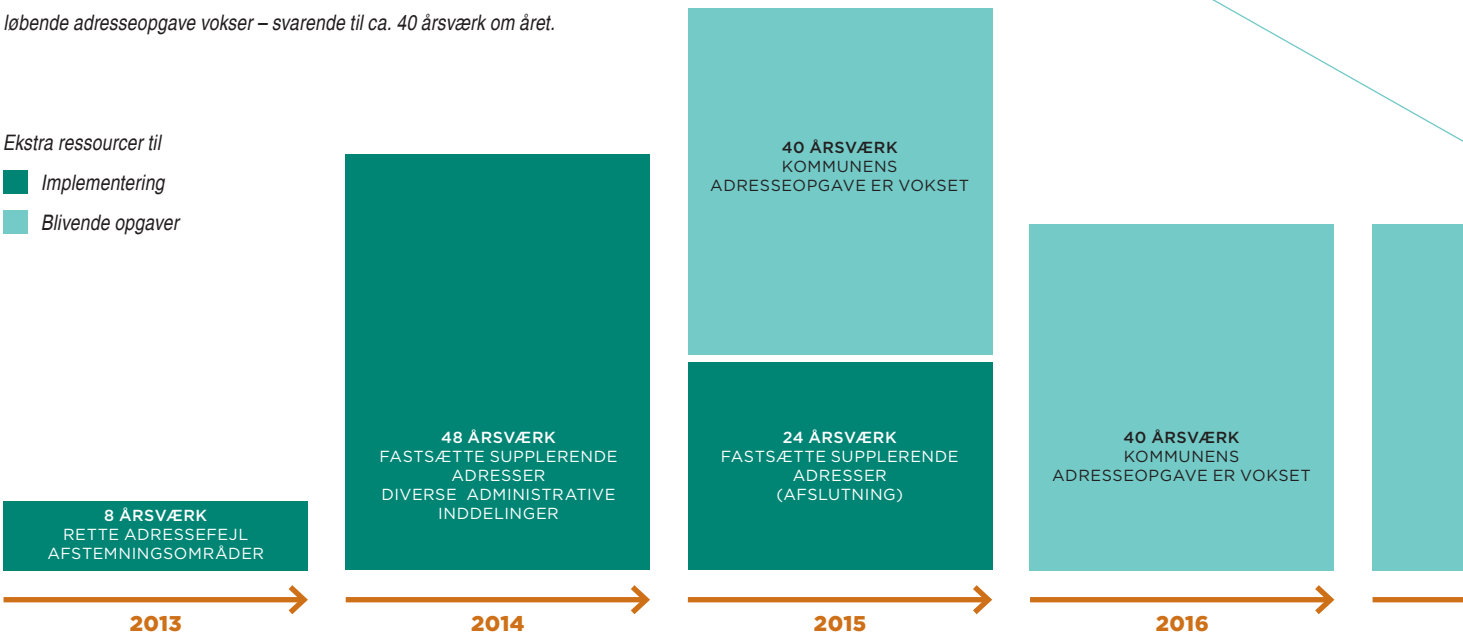

ADMINISTRATIVE INDDELINGER

Adresseprogrammet fører også til forbedringer i vedligeholdelsen af grunddata om Danmarks administrative, geografiske inddeling (DAGI).

Samlet set bliver opgaven mere enkel, fordi kommunen fremover kun skal holde styr på de inddelinger, som den selv har ansvaret for. Eksempelvis vil det ikke længere være kommunerne, som har ansvar for, at sogne og postnumre registreres korrekt.

Hertil kommer, at vedligeholdelsen af inddelingerne bliver flyttet fra CPR's Vejregister til en rent geografisk registrering af grænserne, som fx kan ske i et GIS e.l. Det betyder, at CPR's Vejregister efterhånden helt kan udfases.

De to obligatoriske kommunale inddelinger for afstemningsområder og supplerende bynavne (som indgår i adressebetegnelsen) skal fortsat vedligeholdes af kommunen. Data vil blive opbevaret i "DAGISYS", der er et nyt, geografisk grunddatasystem hos Geodatastyrelsen (GST). Herfra stilles data frit til rådighed, således at de kan indgå i adressen og dermed i CPR og anvendes af alle andre parter.

De øvrige, rent kommunale distrikter (fx skoledistrikter), som i dag registreres i tabelform i CPR's Vejregister, kan efter behov samles i en kommunal geodatabase e.l.

Kommunernes opgaver i forbindelse med etableringen af det nye og mere simple system er relativt små. For en typisk kommune vil de formentlig kræve et par ugers arbejde til kvalitetssikring af udvalgte administrative inddelinger ved overgangen til DAGISYS.

Tidsplan for kommunen

Efterår 2013
GST udarbejder på basis af CPR Vej et oplæg til afstemningsområder som geografiske polygoner. Oplægget udsendes til kommunerne, som kontrollerer det mod egne data og retter eventuelle fejl.

2014-2015
I løbet af 2014 udarbejder GST et tilsvarende oplæg til de supplerende bynavne som geografiske polygoner. Proceduren vil være den samme, det vil sige, at kommunerne også her skal berigtige og rette eventuelle fejl.

I begyndelsen af 2014 er GST's nye grunddatasystem for administrative inddelinger klar til test. Så snart testen er vel overstået, kan DAGISYS tages i brug. CPR Vej eksisterer dog fortsat i en periode, indtil alle de nye grunddatasystemer er klar.

GEOGRAFISK SAMMENHÆNG

Ud over adresser indgår også administrative inddelinger og stednavne i adresseprogrammet. Den geografiske sammenhæng mellem de tre temaer kan sammenlignes med et "nålestik"

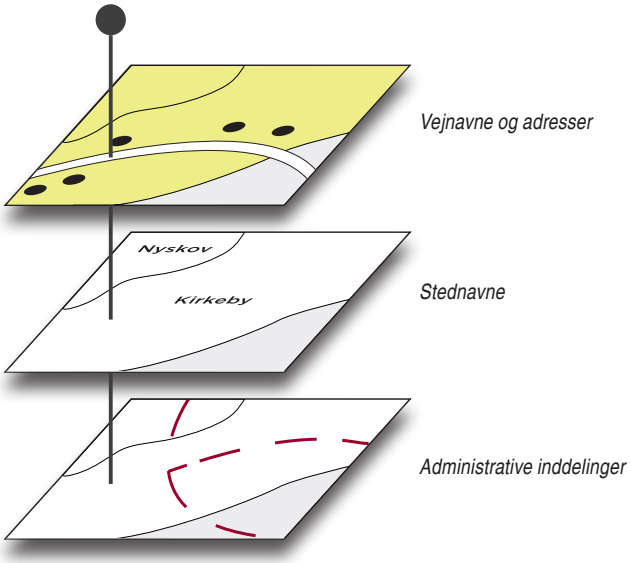

ADMINISTRATIVE INDDELINGER

Det fremtidige grunddatasystem (DAGISYS) skal indeholde data om de nuværende inddelinger:

- kommuner
- regioner
- sogne
- politikredse
- retskredse
- opstillingskredse
- postnumre.

Samt nye data for:

- afstemningsområder
- supplerende bynavne.

… og flere andre ikke-kommunale temaer.

Adresseopgaven i fremtiden

Kommunen spiller en vigtig rolle i hele processen med at forbedre adresser og adressedata. Når programmet er fuldt gennemført, står den kommunale adressemyndighed med en både mere ansvarsfuld og større opgave.

Kommunen kommer fremover til at håndtere autoritative grunddata, som bliver brugt direkte i et væld af private og offentlige systemer. Det stiller større krav end hidtil om aktualitet, hurtige fejlrettelser mv. Se også boksen *Syv løfter om bedre adressedata* på næste side.

Der er ikke tvivl om, at det vil føre til et større antal sagsbehandlinger, lovliggørelser og borgerhenvendelser – og større forventninger og nye regler om, at eventuelle fejl rettes hurtigt.

FORENKLET DATAMODEL

Parterne i adresseprogrammet er enige om en mere simpel datamodel.

De tre centrale begreber bliver:

- **Navngiven vej:** Den vej, som giver adgang til en bestemt adresse.
- **Adgangspunkt:** Det geografiske sted, hvor man går ind i en bygning, dvs. indgangen.
- **Adresse:** Betegnelse, der bruger vejnavn, husnummer samt evt. etage og dør til at identificere en bestemt adgang til en bygning eller del af en bygning, fx en bolig.

Modellen ophæver dermed det tidligere, lidt uklare hierarki af ”adgangsadresser” og ”enhedsadresser”.

Kommunens udvidede ansvar og myndighed vil blive fastlagt i en ny bekendtgørelse, så alle parter ved, hvilke regler der gælder.

FÆRRE IT-SYSTEMER

Adressemyndighedens udvidede opgaver vil blive understøttet af enklere og bedre it-værktøjer. I dag kræver det op til seks forskellige it-systemer at registrere et vejnavn eller en adresse korrekt. Det betyder, at hver adresse ofte skal passere flere skriveborde og sagsbehandlere.

Fremover vil alle centrale opgaver for både vejnavne og adresser kunne samles omkring et nyt adresseregister i tilknytning til BBR. Det it-værktøj, som kommunen skal benytte, vil integrere kortvisning (fx matrikelkort, FOT og ortofoto) som en naturlig del af arbejdsprocessen.

Værktøjerne skal både understøtte selve fastsættelsen af adressen i forbindelse med udstykning og byggeri og dialogen omkring vejnavne og adresser i forbindelse med fx partshøring eller politisk behandling. De vil derfor blive kravspecificeret og udviklet i samarbejde med kommunerne.

Fremtidens adressedata vil være mere geografiske end i dag. Som noget nyt vil de være knyttet digitalt til vejnettet og dermed bedre egnet til GPS-baseret navigation uden fejl.

Det vil også være en forenkling, at vejnavnes og adressers beliggenhed i administrative områder og tilhørsforhold til en bestemt ejendom dannes automatisk, når kommunens adresseansvarlige blot har placeret adressen geografisk med et ”klik” på kortet.

SYV LØFTER OM BEDRE ADRESSEDATA

Adressedata indgår i tusindvis af offentlige og private it-løsninger og produkter. Fremtidens brugere skal opleve adressedata som:

1. **Frie og tilgængelige:** Data er til rådighed for de it-systemer, der skal bruge dem, med så få barrierer som muligt. Det sker via solide og kraftige digitale tjenester mv., som løbende supporteres og udvikles.

2. **Pålidelige:** Data er kontrollerede og kvalitetssikrede gennem daglig brug og opfylder aftalte normer. Fejl og mangler indberettes på en nem måde – og rettes effektivt og hurtigt.

3. **Konsistente:** De store grunddatadomæner CPR, CVR og BBR/ejendom anvender samme adressegrundlag som "facitliste". Det betyder, at oplysninger fra flere kilder med sikkerhed kan knyttes sammen.

4. **Tidligt på færde:** Data registreres så tidligt, som det er muligt, fx så byggevareleverandøren, entreprenøren og elselskabet har en adresse på byggepladsen, selv om folk ikke er flyttet ind endnu.

5. **Aktuelle:** Data opdateres løbende, dvs. ikke per kvartal eller år. Og når data er opdateret, vil de være digitalt til rådighed for brugerne i løbet af minutter eller timer – og ikke som i dag i løbet af uger eller måneder.

6. **Dækkende:** Adresserne er dér, hvor de behøves, og der er ikke "hvide pletter på landkortet", dvs. områder uden adresser, hvor mennesker skal have leveret tjenester (fx varer, post, hjemmehjælp, ambulance).

7. **Præcise og navigationsegnede:** Data er entydige og har en geografisk nøjagtighed, som svarer til den teknologiske udvikling fx i smartphones. Adresserne er knyttet til vejnettet, så de er grydeklare til GPS-navigation.

Sådan er adresseprogrammet organiseret

Adresseprogrammet er en del af det samlede grunddataprogram, som ledes af "Grunddatabestyrelsen" med Digitaliseringsstyrelsen for bordenden.

Adresseprogrammets styregruppe, som ledes af Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter (MBBL), har repræsentanter fra KL, Geodatastyrelsen, CPR-kontoret, Erhvervsstyrelsen, SKAT og Digitaliseringsstyrelsen. MBBL har desuden ansvaret for det såkaldte "Ejendomsdataprogram", der også indgår i grunddataprogrammet.

Adresseprogrammets samlede aktiviteter er organiseret i ni parallelle projekter, som koordineres af en daglig programledelse.

Et af disse projekter er særligt dedikeret den store opgave med supplerende adresser og har organiseret sig i taskforcen. Et andet projekt har ansvaret for at udvikle det nye adresseregister og de it-værktøjer, som kommunens adressemyndighed skal benytte.

Geodatastyrelsen har ansvaret for to projekter om hhv. de administrative inddelinger (DAGI) og stednavnene.

FØLG MED UNDERVEJS

Alle de vigtige nye regler og vejledninger, lister til kommunerne mm. vil løbende blive publiceret på webstedet adresse-info.dk, der vil blive moderniseret i løbet af efteråret.

Særligt interesserede kan herudover følge adresseprogrammets udvikling og læse dets vigtigste dokumenter på **adresseprogrammet.dk.** Her kan man også tilmelde sig det elektroniske nyhedsbrev "Nyt om Danmarks adresser", der udsendes cirka hver anden måned gennem hele programperioden.

KL har også en sektion om ejendomsdata og adresser på sit websted kl.dk.

Desuden afholder programmet løbende orienteringsmøder o.l. for adressemedarbejdere i kommunerne.

KONTAKT

Kontakt programledelsen med eventuelle spørgsmål til adresseprogrammets indhold og forløb.

- Tanja Haagh Jensen, programsekretær, MBBL: thj@mbbl.dk
- Morten Lind, programleder, MBBL: mli@mbbl.dk
- Else Marie Ulvsgaard, projektleder Taskforce, MBBL: emu@mbbl.dk
- Tine Garbers, kommunernes kontaktperson, KL: tkg@kl.dk
- Morten Winkler, projektleder DAGI, Geodatastyrelsen: mwink@gst.dk

Øvrige kontaktpersoner kan findes på adresseprogrammet.dk

PÅ VEJ MOD ENDNU BEDRE ADRESSER

KOMMUNERNES NYE OPGAVER SOM ADRESSEMYNDIGHED

© MINISTERIET FOR BY, BOLIG OG LANDDISTRIKTER, JUNI 2013

REDAKTION:
OLA JØRGENSEN, KLARTEKST

GRAFISK DESIGN:
KAREN KRARUP

TRYK: PRINFO TREKRONER

ISBN: 978-87-7134-068-6
ISBN: 978-87-7134-069-3-PDF

MINISTERIET FOR
BY, BOLIG OG
LANDDISTRIKTER

GAMMEL MØNT 4, 2.
1117 KØBENHAVN K
WWW.MBBL.DK